

HACİZ TESLİM HARCININ BİRDEN FAZLA ALINMASI UYGULAMASI

Harç, yapılan bir hizmet karşılığı olarak Devletin aldığı bir paradır. Yargı kararları ve doktrin görüşü nazara alındığında harç, bir tür vergi olarak kabul edilmektedir.

Bir kamu hizmetinden dolayı harç alınabilmesi, bu hizmetin kanunla belirlenmesine ve bu hususla ilgili harç alınmasına ilişkin düzenlemelerin de, mutlaka kanunda yer almasına bağlıdır. Çünkü vergi kanunla konulup, kanunla alınmaktadır.

Son günlerde icra müdürlüklerinde özellikle icra iflas, haciz teslim satış harcı, tahsil harcı, vazgeçme harçları konusunda uygulama birliği olmadığı görülmektedir.

Özellikle her adrese bir haciz teslim harcı, her parselin satışında ayrı bir satış harcı şeklinde veya daire içerisinde, adliye içerisinde yapılan satışlardan dahi haciz teslim harcı aldıkları görülecektir. Adalet Bakanlığı ise genellikle bu konuda uygulama birliği sağlanması açısından yargı mercilerinin verdiği karar esas alınmalıdır şeklinde genelde görüş bildirmektedir. Bugünkü inceleme konumuz olarak haciz teslim harcı uygulaması ele alınacak olup, uygulamada ki sorunlar ele alınacak ve nihayet Yargıtay 12.HD'nin vermiş olduğu karar paralelinde haciz teslim satış harcının nasıl alınması ve hangi durumlarda alınmaması gerektiğini inceleyeceğiz.

492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 127 ve 128. maddelerinde, bu kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, harçların tamamı peşin ödenmedikçe harca mevzu işlemi yapılmayacağı ve gerekli harçların ikmalî yapılmadan yapılan işlemlerden memurun sorumlu olacağı ,mükellefler ile memurların birlikte sorumlu olacağı belirtilmişse de 8/5/1991 tarihli ve 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanunun 2. maddesinde, "Daire dışında yapılması gereken her keşif ve icra işlemi için; hâkimlere, Cumhuriyet savcılarına, askerî mahkemelerdeki subay üyelere, adlî tabiplere, icra müdürleri ve yardımcılara ile icra işlemlerini yapmakla yetkili memurlara, Hazine avukatlarına, Hazine avukatı olmayan il ve ilçelerde davaları takibe yetkili daire amirleri ve 3402 sayılı Kadastro Kanununa göre yetkili kılınan kişilere (275); yazı işleri müdürlerine, hâkim veya Cumhuriyet savcısının kararı üzerine görevlendirilen sosyal çalışmacı, psikolog ve pedagoğlara, muhakemat hizmetlerinde görev yapan memurlara, zabıt kâtiplerine ve ceza ve infaz kurum personeli hariç olmak üzere diğer adlî ve idarî yargı personeline (200); mübaşir ve hizmetlilere (150) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar yol tazminatı ödenir...." hükmü yer almaktadır. Görülen işin birden fazla olması halinde ise yol gideri uzaklıkla orantılı olarak ödenir şeklindedir.

İcra memurları ise uygulamada genellikle

1) Kıymet takdirlerinde birden fazla parsel olması halinde her parsel için ayrı bir harç almaktadır.

2) Borçlunun aynı gün gidilen dosyasının aynı gün ve saatte gidilmesinde birden fazla haciz işlem yapıldığı gerekçesiyle birden fazla harç alınması şeklinde işlem tesis ettikleri görülmektedir.

3) Satışı yapılan birden fazla parsel olursa her parselin satışında ayrı bir harç aldıkları görülmektedir.

4) Adliye önü, adliye bahçesi, icra müdürlüğü odasında yapılan satışlarda haciz teslim satış harcını aldıkları görülmektedir.

Oysa uygulama nasıl olmalıdır:

Bilindiği üzere, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 2 nci maddesinde; yargı işlemlerinden söz konusu Kanuna bağlı (I) sayılı tarifede yazılı olanların, yargı harçlarına tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Bahse konu tarifenin "İcra ve İflas Harçları" başlıklı bölümüne 6009 sayılı Kanunun 20 nci maddesiyle 1/8/2010 tarihinden geçerli olmak üzere "III. Haciz, teslim ve satış harcı" eklenmiş, söz konusu harcın tutarı 492 sayılı Kanunun mükerrer 138 inci maddesine istinaden, 63 Seri Nolu Harçlar Kanunu Genel Tebliği ile 2013 yılı için 56,85 TL olarak belirlenmiştir.

Harç, yapılan bir işlem veya verilen bir hizmet karşılığında tahsil edilen para olup, işlemin gerçekleştirilmesi ile birlikte doğmaktadır. Nitekim 6009 sayılı Kanunla 492 sayılı Kanuna bağlı anılan tarifede yapılan düzenleme neticesinde, **icra dairesi dışında memur eliyle yerine getirilecek her bir icra ve iflas işlemi için harç aranılması öngörülmüştür.**

Aynı borçlunun aynı dosyadan birden fazla parsel taşınmazının satılması halinde yalnızca 1 adet haciz teslim satış harcı alınmalıdır. Aynı şekilde aynı borçlunun aynı gün ve saatte yapılan birden fazla dosyasında birden fazla parselde yapılan kıymet takdiri veya fiili hacizlerde tek harç alınması gerekmektedir.

Ayrıca adliye binası içerisinde, adliye bahçesinde, icra müdürlüğü odasında yapılan satışlarda harç alınması yasanın muhtevasına da aykırıdır. Çünkü daire dışında icra müdürü bir işlem tesis etmemiştir. **Harç icra dairesi dışında memur eliyle yerine getirilecek her bir icra ve iflas işlemi için harç aranılması öngörülmüştür.**

Konunun daha net anlaşılması için Adalet Bakanlığından görüş talebi istemleri üzerine gelen yanıt aşağıda irdelendiğinde durum biraz daha net anlaşılacaktır.

GÖRÜŞ 1:

ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı: B.03.0.HİG.0.00.00.03-045.02[02]-76-2011/3478/27609 03/11/2011
Konu: Görüş talebi

KARAMAN CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İlgi: 19/10/2011 tarih ve B.M. 211/4533 sayılı yazınız

İlgi yazı ekinde alınan Karaman İcra Hukuk Mahkemesinin 18/10/2011 tarih ve 2011/640 Muh. sayılı yazısı ve aynı dosyada farklı saatlerde ayrı ihale şartnamesi ile satışa çıkarılan birden fazla taşınmazın satışı için tahsil edilmesi gereken harç adedinde oluşan tereddütün giderilmesi amacıyla görüş bildirilmesi talebini içeren Karaman 1. İcra ve İflas Müdürlüğünün 18/10/2011 tarih ve 2011/94 Muh sayılı yazısı ve ekleri incelendi.

Bilindiği gibi, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 13. maddesinde, "İcra ve iflas daireleri, 4. maddedeki esaslara göre icra mahkemesi hakiminin daimi gözetimi ve denetimi altındadır. Bu daireler Cumhuriyet savcıları ve adalet müfettişleri vasıtası ile denetime tabi tutulur. Cumhuriyet savcıları bu daireleri yılda en az bir defa denetlerler." hükmü yer almakta olup, icra müdürlerince tesis edilen iş ve işlemler de yukarıda yer verilen madde hükmü çerçevesinde icra mahkemesi hakiminin denetim yetkisi kapsamında olduğundan itiraz ve şikayete konu edilebilecektir.

Öte yandan, 8/5/1991 tarihli ve 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanunun 2. maddesinde, "Daire dışında yapılması gereken her keşif ve icra işlemi için; hâkimlere, Cumhuriyet savcılarına, askerî mahkemelerdeki subay üyelere, adli tabiplere, icra müdürleri ve yardımcıları ile icra işlemlerini yapmakla yetkili memurlara, Hazine avukatlarına, Hazine avukatı olmayan il ve ilçelerde davaları takibe yetkili daire amirleri ve 3402 sayılı Kadastro Kanununa göre yetkili kılınan kişilere (275); yazı işleri müdürlerine, hâkim veya Cumhuriyet savcısının kararı üzerine görevlendirilen sosyal çalışmacı, psikolog ve pedagoğlara, muhakemat hizmetlerinde görev yapan memurlara, zabıt kâtiplerine ve ceza ve infaz kurum personeli hariç olmak üzere diğer adli ve idari yargı personeline (200); mübaşir ve hizmetlilere (150) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar yol tazminatı ödenir...." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, bir dosya için aynı zamanda aynı borçlunun birden fazla taşınmazı için yapılacak kıymet takdirinde, her parsel için ayrı keşif yapılması ve ayrı ücret takdirinin iyi niyet ve hakkaniyet kuralları ile bağdaşmadığı ve uygulamanın yerinde olmadığı, ancak aynı dosyada farklı borçlular için yapılacak hacizler içinde ayrı ayrı harç tahsili gerektiği, aynı dosyada kıymet takdiri yapılacak taşınmazların veya hacizlerin birbirinden farklı ve uzak yerlerde olması, tüm parsellerin aynı günde keşfinin veya haczin yapılmasının fiilen imkansız olması halinde haczin veya taşınmazların en fazla birkaç gruba bölünerek keşif yapılabileceği, bu durumda da keşif sayısınca yolluk tahakkuk ettirilebileceği, yine aynı dosyada birden fazla taşınmazın satışının ayrı zaman ve saatlerde yapılması, ayrı şartname ve satış tutanağının düzenlenmesi nedeniyle her bir satış için ayrı harç tahsilinin alınması gerektiği, aynı dosyada farklı borçlular için yapılacak hacizler için de ayrı ayrı harç tahsili gerektiği düşünülmektedir. Bununla birlikte, bunun bir görüş olduğu, yargı mercileri için bağlayıcı olamayacağı, konunun yargıya intikali halinde mahkemece verilecek kararın asıl olacağı kuşkusuzdur.

Bilgi edinilmesini ve keyfiyetin Karaman İcra Hukuk Mahkemesine ve Karaman 1. İcra ve İflas Müdürlüğüne bildirilmesini, rica ederim.

Nazım KARA Hâkim Bakan a.

GÖRÜŞ 2:

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.HİG.0.00.00.03-045.02[02]-57-2011/ 1112/10526 13/04/2011

Konu : Keşif ve icra işlem ücretleri hakkında

TARSUS CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İlgi : 07.04.2011 tarih ve B.M. 2011/1505 sayılı yazınız.

İlgi yazı ve ekinde alınan Pozantı Cumhuriyet Başsavcılığının 05.04.2011 tarihli yazısının incelenmesinden, Pozantı İcra Müdürü Sinan Koç'un 2011/1 sayılı talimat dosyasında istenilen 45 ayrı parselin değer takdiri için 45 ayrı değer tespit tutanağı tutarak 45 harç tahsil müzekkeresi düzenlediği ve tahakkuk ettirilmek üzere Pozantı Cumhuriyet Başsavcılığına sunduğu, söz konusu uygulamanın usul ve yasaya uygun olup olmadığı konusunda görüş istenildiği anlaşılmaktadır.

Bilindiği gibi, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 13. maddesinde, "İcra ve iflas daireleri, 4. maddedeki esaslara göre icra mahkemesi hakiminin daimi gözetimi ve denetimi altındadır. Bu daireler Cumhuriyet savcıları ve adalet müfettişleri vasıtası ile denetime tabi tutulur. Cumhuriyet savcıları bu daireleri yılda en az bir defa denetlerler." hükmü yer almakta olup, icra müdürlerince tesis edilen iş ve işlemler de yukarıda yer verilen madde hükmü çerçevesinde icra mahkemesi hakiminin denetim yetkisi kapsamında olduğundan itiraz ve şikayete konu edilebilecektir.

Öte yandan, 8/5/1991 tarihli ve 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanunun 2. maddesinde, " Daire dışında yapılması gereken her keşif ve icra işlemi için; hâkimlere, Cumhuriyet savcılarına, askerî mahkemelerdeki subay üyelere, adli tabiplere, icra müdürleri ve yardımcılara ile icra işlemlerini yapmakla yetkili memurlara, Hazine avukatlarına, Hazine avukatı olmayan il ve ilçelerde davaları takibe yetkili daire amirleri ve 3402 sayılı Kadastro Kanununa göre yetkili kılınan kişilere (275); yazı işleri müdürlerine, hâkim veya Cumhuriyet savcısının kararı üzerine görevlendirilen sosyal çalışmacı, psikolog ve pedagoğlara, muhakemat hizmetlerinde görev yapan memurlara, zabıt kâtiplerine ve ceza ve infaz kurum personeli hariç olmak üzere diğer adli ve idarî yargı personeline (200); mübaşir ve hizmetlilere (150) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar yol tazminatı ödenir...." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, yolluk tahakkuk ettirilebileceği fakat yine de tek bilirkişi ücreti verilebileceği düşünülmekle birlikte bir dosya için yapılacak kıymet takdirinde 45 parsel bulunduğu gerekçesiyle 45 ayrı keşif yapılması ve 45 ayrı ücret takdirinin iyi niyet ve hakkaniyet kuralları ile bağdaşmadığı ve uygulamanın yerinde olmadığı, ancak aynı dosyada kıymet takdiri yapılacak taşınmazların birbirinden farklı ve uzak yerlerde olması, tüm parsellerin aynı günde keşfinin yapılmasının fiilen imkansız olması halinde taşınmazların en fazla birkaç gruba bölünerek keşif yapılabileceği, bu durumda da keşif sayısının, konunun mahkemeye intikali halinde yargı mercilerince verilecek kararın asıl olacağı şüphesizdir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Nazım KARA
Hâkim
Bakan a.

**Ayrıca GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI ANKARA VERGİ DAİRESİNİN GÖRÜŞÜ
DE İRDELENMELİDİR.**

Görüş 3:

İcra ve iflas işlemlerinin daire dışında memur eliyle yerine getirilmesi sırasında bir dosya nedeniyle birden çok haciz, teslim ve satış işlemi yapılması halinde ne şekilde harç aranacağı hk.

Tarih 23/12/2011
Sayı B.07.1.GİB.4.06.17.02-140[15-2011/36]-1160
Kapsam

T.C.
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
(Mükellef Hizmetleri KDV ve Diğer Vergiler Grup Müdürlüğü)

Sayı : B.07.1.GİB.4.06.17.02-140[15-2011/36]-1160
Konu : Yargı harcı

23/12/2011

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzdan, icra ve iflas işlemlerinin daire dışında memur eliyle yerine getirilmesi sırasında bir dosya nedeniyle birden çok haciz, teslim ve satış işlemi yapılması halinde ne şekilde harç aranacağı hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 2 nci maddesinde; yargı işlemlerinden söz konusu Kanuna bağlı (I) sayılı tarifede yazılı olanların, yargı harçlarına tabi olduğu hüküm altına alınmıştır. Bahse konu tarifenin "İcra ve İflas Harçları" başlıklı bölümüne 6009 sayılı Kanunun 20 nci maddesiyle 1/8/2010 tarihinden geçerli olmak üzere "III. Haciz, teslim ve satış harcı" eklenmiş, söz konusu harcın tutarı 492 sayılı Kanunun mükerrer 138 inci maddesine istinaden, 63 Seri Nolu Harçlar Kanunu Genel Tebliği ile 2011 yılı için 43,00 TL olarak belirlenmiştir.

Harç, yapılan bir işlem veya verilen bir hizmet karşılığında tahsil edilen para olup, işlemin gerçekleştirilmesi ile birlikte doğmaktadır. Nitekim 6009 sayılı Kanunla 492 sayılı Kanuna bağlı anılan tarifede yapılan düzenleme neticesinde, icra dairesi dışında memur eliyle yerine getirilecek her bir icra ve iflas işlemi için harç aranması öngörülmüştür.

Bu itibarla, yukarıda açıklanan hükümler gereği, bir dosya nedeniyle daire dışında memur eliyle birden çok haciz, teslim ve satış işlemi yapılması halinde her bir işlem için ayrı ayrı harç alınması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır

Bu görüşlerin akabinde ise peki Yargıtay 12.HD. 13/05/2013 tarihli kararında nasıl alınması gerektiği konusunda son noktayı ve uygulamaya yön veren son durum analizini nasıl yapmıştır.

Karar irdelendiği vakit konu daha da detaylı anlaşılacaktır.

Görüş 4:

Uygulayıcılar olarak artık icra müdürlerin bu karar doğrultusunda konuyu ele alıp irdelemeleri gerekmektedir.

Bu harcın hakkaniyete uygun olarak alınması gerekir.

Yargıtay Kararında belirtilen şekilde daire dışına çıkmayan memur harç alamaz bu kanunun ruhuna aykırı olur. Ayrıca bir dosya için aynı zamanda aynı borçlunun birden fazla taşınmaz için yapılacak kıymet takdirinde, her parsel için ayrı keşif yapılması ve ayrı ücret takdirinin iyi niyet ve hakkaniyet kuralları ile bağdaşmadığı ve uygulamanın yerinde olmadığı görülmektedir.

Burada bilirkişi ücretinin birden fazla alınması, taksi ücretinin birden fazla alınması, haciz teslim satış harcının satışlarda birden fazla tahakkuk ettirilmesi, daire dışına çıkılmadan harç alınması uygulamasına bir an önce son vermeleri gerekmektedir. Aksi ahvalde ilgililerin sorumluluğuna gidileceği de aşıkardır.